լսեցուց հիւանդին. բայց երբ մօտեցաւ տեսաւ զաւակը կրակներու մէջ կը տոչորի, կը զառանցէ, երեսները վիրալից եւ ծաղկած, սոսկումը զինք պաշարեց, եւ որ դժբախտութեան մեծն էր՝ հինդ զաւկներն միեւնոյն հիւանդութեամբ անկողին ընկան, եւ ոչ մէկն ազատեցաւ. վերջապէս կին նաեւ զաւկներուն ցաւին չդիմացաւ՝ քանի մը ամսեն վախճանեցաւ՝ որդեկաց մահուան պատճառ այդ անողոք հայրն համարելով: Թէ երկթէ նաեւ լինէր ոք, եւ Ատոմ ինքն, հարուածը սոսկալի էր. ուստի ամէն օր՝ կ'երթար կը նստեր իրեններուն գերեզմանին վրայ անխօս՝ խնդրելով, որ մահը գա զինք տանի, բայց մահը չէր գար՝ չէր հասնէր: Այս վիճակիս մէջ էր ահա Ատոմ, երբ Սմբատայ մահուան լուրը տարածուեցաւ, եւ այդ մարդը իր զօրավարին վերջին պատիւն ընելու համար եկեր էր: Իւր այս անտանելի ցաւը տեսնելով Վարազտիրոց եւ ես իւր հին աշակերտները՝ ամէն ջանք ըրինք յուսահատ վիճակեն հանելու, այսչափ միայն խոստացաւ, որ քանի մը օր Ոստան ինձ հիւր լինի: Ահա այս դահլիճը նստած էինք, քանի մը բարեկամք, եւ ինք Ատոմ ամենեւին ուշ չէր տար մեր խօսակցութեանց, երբ այս Թենի մէկ ու կէս տարու նոր ոտք ելած, յանկարծ ներս մտաւ թռչտելով, եւ երբ ամէնք «Թենի՛, Թենի՛» ըսին տղեկին ձայն տալով, Ատոմ իբր քունէ արթնցաւ, եւ Թենի ամենեն փախելով՝ վազելով գնաց Ատոմի ծունկերուն մէջ ինկաւ: Իւր թշուառ աղջկան անունը Թենի էր. այն օրէն սկսաւ Ատոմի եւ Թենիի բարեկամութիւնը եւ այդ անմխիթար մարդը, որ երբեք չի ծիծաղիր, որ մէկուն հետ չի խօսիր, նորա համար խօսք էլ ունի, ծիծաղ էլ: Թենիի պատճառաւ թողեց Շահունիք, եկաւ Բզնունիք բնակելու, եւ այն օրէն վերջ, երբ հայրենիքը պէտք ունի՝ զինուորական ծառայութիւն նաեւ յանձն կառնու, ինչպէս այս վերջին կռուին մէջ՝ այս տարիքով արաբաց դէմ երիտասարդի պէս կռուեցաւ եւ ամենքը զարմացուց:

Այս երկայն պատմութեան ժամանակ, ձեր զօրավարին եւ Օրիորդին գլուխները կ'երեւային պարտէզին մէջ, երբ նոքա միատեղ կը շրջագայէին, եւ Ատոմ կը խոսէր զուարթ իբրեւ թէ ուրիշ մարդ փոխուած լինէր:

Ուստի այս փոփոխութիւնը լաւ իմանալու համար պէտք է տեսնենք թէ ինչ կը խոսէին այս մեր երկու կենաց՝ կերպարանաց եւ մարդկութեան ծայրերը գտնուող բարեկամք. եւ որ զարմանալին է Թենի շարունակ կը խոսէր եւ արտասուքը կը սրբէր, եւ Ատոմ զուարթ ինքզինք ցցնելու կ'աշխատէր եւ ծիծաղ կերպարանք առնել կը ջանար:

— Շաբաթ մը կեցաւ այստեղ, հայրիկ,— կ'ըսէր Թենի,— եւ ինչ քաղցր երիտասարդ էր, առջի տեսած օրես չեմ գիտէր ինչ հաճոյք զգացի, իբրեւ թէ ինձ համար օտար ոք չէր, եղբայր մը կրնամ զրուցել, բայց եղբայր նաեւ չէր. ես